**MUGÎRE-TEBNİ ŞU'BE ( radıyallahü anh )**

Eshâb-ı kiramın meşhûr dâhi ve vâlilerinden. İsmi, Mugîre, künyesi; asr-ı saâdet'de Ebû Îsâ, sonraları da Ebû Abdullah'tır. Nesebi, Mugîre bin Şu'be bin Ebî Âmir bin Mes'ûd bin Mu'teb bin Mâlik bin Ka'b bin Amr bin Avf bin Kays'dır. Taifin Sakîf kabilesine mensûbtur. Bi'setten önce muhtemelen (m. 600) senesinde Taif'te doğdu. Kûfe'de 50 (m. 670) senesinde tâûn hastalığından vefât etti.

Hicretin beşinci (m. 627) senesinde; Taif puthânesindeki Lât rahibleriyle anlaşamayıp, Medine-i Münevvere'ye geldi. Hendek gazvesi esnasında îmân ile şereflenip, müslüman oldu. İslâmiyetin müdafaası için Resûlullahın ( aleyhisselâm ) yanında gazâlara katıldı. Peygamberimizin yanında bulunup, O'na hizmet etti. Seriyelerde kumandanlık ve mücâhidlik yaptı. Şecere-i Rıdvan altında bi'at etti. Hudeybiye andlaşmasında Peygamberimizin yanında olup, hizmetindeydi. Kureyş'li müşrikler Beni Sakîf kabilesi reîsi amcası Urve bin Mes'ûd'u elçi olarak gönderdi. Urve, konuşma esnasında cahiliyye âdetinde olduğu gibi Peygamberimizin sakalını tutup, okşamak istedi. Mugîre ( radıyallahü anh ) amcası Urve'ye kılıcının ucuyla müdahale ederek, Resûlullah'ın ( aleyhisselâm ) mübârek sakalına dokunmaktan menetti. Amcası, O'nun Resûlullaha ( aleyhisselâm ) karşı olan sevgisi, muhabbeti ve bağlılığı karşısında hayrete düştü. Mekke'nin fethine, Huneyn gazâsına ve Tebük seferine katıldı. Taifte, kabilesi İslâmiyet ile şereflenince, amcası Urve şehîd edilip, Sakîfliler de zulüm, işkence tecâvüze uğradı. Sakîflilerin hâli Resûlullah'a ( aleyhisselâm ) arz edilince, putları kırmak için Taif seferine gönderildi. Taife bir miktar asker ile gidip, Lât dahil bütün putları kırdı. Putların kırılmasına ağlayan Taifli kadınlar, onların âciz birer taş yığını olduğunu görünce hepsi samimiyetle müslüman oldu. Allahü teâlânın varlığına, birliğine, sonsuz kudret sahibi olduğuna ve Hazreti Muhammed'in ( aleyhisselâm ), O'nun Resûlü olduğuna îmân ettiler. Mugîre ( radıyallahü anh ), Taifi küfür karanlığından nûra kavuşturup, Mekke'ye Resûlullahın ( aleyhisselâm ) yanına döndü. Veda Haccı'na katıldı. Resûlullahın ( aleyhisselâm ), âhirete teşrîflerinde techîz ve tekfînde vazîfe aldı. Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) kabre indirildikten sonra üzerine toprak atılırken yüzüğünü düşürdü. Hazreti Ali'ye ( radıyallahü anh ) durumu arz edip, kabirden yüzüğünü almak istedi. Müsaade verilince, kabre inip, yüzüğünü alırken Peygamberimizin ( aleyhisselâm ) ayaklarını sıvazladı. Böylece Resûlullahın ( aleyhisselâm ) mübârek bedenine son defa elini süren kişi oldu. Bundan dolayı, "Resûlullah'dan son ayrılan insan benim" derdi.

Hazreti Ebû Bekir'in hilâfetinde, yalancı peygamberlik iddiasında bulunan Müseylemet-ül-Kezzâb ve dinden dönen mürtedler üzerine gönderilen orduda vazîfe aldı. Yemame harbinde mürtedlere, Şam ve Yermük'de de Rumlara karşı savaştı. Yermük'de bir gözü yaralandı. Hazreti Ömer'in hilâfetinde Irak'da yapılan fetihlere de katıldı. İran'daki Sâsânî İmparatorluğu'nun sonunu getiren Kadisiye Meydan Muharebesi öncesinde müslümanların sefirliğini yaptı. Zulüm üzerine kurulan İran Sâsânî Kumandanlık Sarayı'nın şa'şaası, kumanda heyetinin süslü elbiselerine karşı Mugîre'nin (

radıyallahü anh ) sâde kıyâfeti ve vakarlı halini gören İran kumandanları şaşırdılar, İranlılar sert konuşup, müslümanları korkutacaklarını zannettiler. Söz sırası Mugîre bin Şu'be'ye gelince O, büyük bir cesâretle konuşmaya başladı ve şöyle dedi:

"İslâmiyetin esaslarına göre herkes Allahü teâlâ indinde bir kul olarak eşittir. Hiç kimsenin diğerine karşı bu husûsda bir imtiyazı yoktur. Ayrıca saltanat diye birşey yoktur... (Devlet reîsi milletine hizmetçidir)" Mugîre bin Şu'be'nin bu sözlerini dinleyen. İran heyeti şaşkın bir vaziyette birbirlerine bakıp ne söyleyeceklerini ve ne yapacaklarını şaşırdılar ve telâşa düştüler. Telâşı ve şaşkınlığı daha çok artan İran Başkumandanı Rüstem, yakut, inci ve elmaslarla süslü olan kılıcını Mugîre bin Şu'be'ye göstererek: "Sefir hazretleri, bu kılıç çok insanlar tarafından bir çok kerre öpülmüştür" dedi. Bu söz karşısında büyük bir dâhi olan Mugîre bin Şu'be şöyle cevap verdi:

"Senin kılıcını öpenler (yaltakçılık yaparak) onun kınını öpmüşlerdir, kılıcı değil." Sonra kendi kılıcını göstererek, "Bu kılıç ondan daha keskin ve daha çok bilenmiştir" dedi. Bu görüşmelerden sonra anlaşmaya varılamayarak yapılan ve müslümanların galip geldiği Kadiseye Meydan Muharebesinde, Mugîre bin Şu'be büyük bir kahramanlık göstermiştir.

Hazreti Ömer, 17 (m. 638) senesinde O'nu önce Basra, sonra da Kûfe vâliliğine tayin etti. Basra vâliliği esnasında gelir ve giderin hesabını tutup, her husûsu yazılı olarak tesbit etme usûlünü getirdi. Yaptığı bu usûl, halife Hazreti Ömer ( radıyallahü anh ) tarafından beğenilip, tatbikatın devamına müsâade etti. Nihavend ve Hemadan zaferlerinde bulundu. Hazreti Osman'ın hilâfetinde Medine'ye çağırılıp, çeşitli hizmetlerde vazîfelendirildi.

41 (m. 661) senesinde Kûfe vâliliğine tayin edildi. Kûfe'de Hâriciler türeyince, onların reîslerini öldürüp, taraftarlarını cezalandırdı. Hâricî isyanını bastırdı. Halife Muâviye'nin ( radıyallahü anh ) takdîrini kazandı. Vefâtına kadar Kûfe vâlisi kaldı. Kûfe'de 50 (m. 670) senesinin Şaban ayında yetmiş yaşında taundan vefât etti.

Mugîre bin Şu'be ( radıyallahü anh ) dâhi olup, teşkilâtçı bir Sahâbîydi. Zekâ ve aklını meşhûr dâhilerden Halife Hazreti Muâviye ( radıyallahü anh ) de takdîr ederdi. Büyük mes'eleleri üstün görüşüyle hemen hâlledip, en sıkışık durumlarda bile bir çıkar yol bulurdu. Dîni ilimlere vâkıf, tedbir sahibiydi. Pek çok talebe yetiştirip, bunlara dînî ilimleri öğretip, hadîs-i şerîf rivâyet etti. Oğulları Urve, Hamza ve Urve bin Zübeyr, Hubeyre bin Vahye, Mısver bin Mahzene, Kays bin Ebî Hazîm, Mesruk bin Ezda; Nafi bin Cübeyre, İbn-i Mûtem, Amr bin Vehb talebeleriydi. Yüzotuzüç hadîs-i şerîf rivâyet etti.

Buyurdu ki: "Bir kimse evine girdiği zaman, selâm verirse, şeytan şöyle cevap verir: Artık, benim burada duracak bir yerim kalmadı. Sofraya oturup yemek yemeğe başladığı zaman Allahü teâlânın adını anarsa yani Besmele-i şerîfeyi söylerse, şeytan bu sefer de şöyle der: (Burada, benim için ne duracak yerim, ne de yiyecek bir şeyim kaldı.) Su içeceği zaman, Allahü teâlânın adını anarsa, şeytan bu sefer şöyle der; (Artık burada benim için ne durak, ne yemek, ne de içmek kaldı. Şeytan, bundan sonra eli boş olarak çıkar gider.)"

Peygamber efendimizden bizzat işiterek rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerin bazıları:

"Benim ağzımdan yalan söylemek, başka bir kimseyi dedi, diye yalan söylemek gibi değildir. Kim bile bile benim ağzımdan yalan uydurursa Cehennemdeki yerine hazırlansın."

"Arkasından saçı başı dağıtarak ağlanılan, feryad edilen ölü, bu feryad ve figan sebebiyle azâb görür."

"Ölülere kötü söylemeyiniz, zira bu sebeple hayattaki yakınlarını incitmiş olursunuz."

"Allahü teâlâ size analara isyan etmeyi, kız çocuklarını, diri diri toprağa gömmeyi, verilecek borcun verilmemesini (Borcu inkâr etmeyi) verilmeyen bir şeyin alınmasını haram kıldı."

Mugîre bin Şu'be hazretleri bir kadınla evlenmek istemişdi. Peygamber efendimiz Mugîre'ye ( radıyallahü anh ), "O'nu gördün mü?" buyurdular. Mugîre "Hayır, yâ Resûlallah" deyince Resûlullah ( aleyhisselâm ) "O'nu gör. Zira birbirinizi görmeniz aranızdaki muhabbeti arttırır." buyurdu.

Mugîre bin Şu'be, Resûlullahın ( aleyhisselâm ) namaz kıldıktan sonra şu duâyı okuduğunu rivâyet etmiştir.

"Allahü teâlâdan başka hiç bir ilâh yoktur. Onun ortağı da yoktur. Mülk onundur. Hamd O'na mahsûstur. O herşeye gücü yetendir. Allah'ın

verdiğine mâni olacak, engellediğini verebilecek yoktur. Allahım senin lütfun olmazsa mal sahibine mülkü fayda vermez."

1) El-îstiâb, cild-3, sh. 388

2) Üsûd-ül-gâbe, cild-3, sh. 406

3) Tabakât-ı İbn-i Sa’d, cild-3, sh. 385

4) Eshâb-ı Kirâm, sh. 361

5) A’lâm-ün-Nübelâ, cild-3, sh. 16

6) El-İsâbe, cild-3, sh. 452